

ใบความรู้ ที่ 3

เรื่อง การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก

การที่บุคคลจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก จะต้องคำนึงถึงสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ความหมายของสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

- 1) **สถานภาพ** หมายถึง ตำแหน่งที่บุคคลได้รับจากการเป็นสมาชิกของสังคม แบ่งออกเป็น สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด เช่น ลูก หลาน คนไทย เป็นต้น และสถานภาพทางสังคม เช่น ครู นักเรียน แพทย์ เป็นต้น
- 2) **บทบาท** หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่อันเนื่องมาจากสถานภาพของบุคคล เนื่องจากบุคคลมีหลายสถานภาพในคนคนเดียว ฉะนั้นบทบาทของบุคคลจึงต้องปฏิบัติตามสถานภาพในสถานการณ์ตามสถานภาพนั้น ๆ
- 3) **สิทธิ** หมายถึง อำนาจหรือผลประโยชน์ของบุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง เช่น สิทธิเลือกตั้งกฎหมายกำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์มีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายมีสิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 4) **เสรีภาพ** หมายถึง ความมีอิสระในการกระทำของบุคคลที่อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน เป็นต้น
- 5) **หน้าที่** หมายถึง ภาระรับผิดชอบของบุคคลที่ต้องปฏิบัติ เช่น หน้าที่ของบิดาที่มีต่อบุตร เป็นต้น

ความสอดคล้องของสถานภาพและบทบาทของบุคคลในวิถีชีวิตประชาธิปไตย

สถานภาพและบทบาทของบุคคลที่สอดคล้องกัน เช่น

1) พ่อ แม่ ควรมีบทบาทดังนี้

- (1) รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัว
- (2) ให้การศึกษาต่อสมาชิกของครอบครัว
- (3) จัดสรรงบประมาณของครอบครัวให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจของสังคมและโลก
- (4) ครองตนเป็นแบบอย่างที่ดีความรักต่อบุตร

2) ครู – อาจารย์ ควรมีบทบาท ดังนี้

- (1) ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์โดยกระบวนการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน
- (2) ครองตนให้เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์
- (3) เป็นผู้เสียสละทั้งเวลาและอดทนในการสั่งสอนศิษย์ทั้งด้านความประพฤติและการศึกษา
- (4) ยึดมั่นในระเบียบวินัย ตลอดจนปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู

3) นักเรียน ควรมีบทบาท ดังนี้

- (1) ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบของโรงเรียน
- (2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้
- (3) ให้ความเคารพต่อบุคคลที่อาวุโสโดยมีมารยาทที่เหมาะสมกับสถานการณ์
- (4) รับฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล
- (5) ขยันหมั่นเพียรในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
- (6) เสริมสร้างความสามัคคีในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน